

KATEDRA BOHEMISTIKY
Posudek na magisterskou diplomovou práci

Autor: Bc. Lenka Horutová

Studijní obor: česká filologie – ČFED

Název práce (česky/anglicky): Kvantitativní analýza funkčních stylů / Quantitative Analysis of Functional Styles

Vedoucí práce: PhDr. Petr Pořízka, Ph.D.

Hodnotící kritéria	Hodnocení
Soulad názvu práce s obsahem, schopnost formulovat cíl a závěry práce	A
Teoretická podkladová koncepce, metodologie, terminologie	A
Schopnost analýzy excerpovaného materiálu/předmětu výzkumu a následné syntézy	A
Interpretace a argumentace	A
Sekundární literatura, tvůrčí aplikace, schopnost kritického komentáře	A
Struktura práce, výstavba textu, adekvátnost použitých stylistických prostředků, dodržení ortografické a gramatické normy	A
Bibliografický a poznámkový aparát, jednotný způsob citací	A
Výsledný průměr	A

Hodnocení písemné verze práce, kritické připomínky, návrh klasifikačního stupně:

Magisterská diplomová práce Lenky Horutové si klade za cíl charakterizovat (analyzovat/komparovat) funkční styly češtiny prostřednictvím metod kvantitativní lingvistiky, na pozadí obecných tezí či teoretických reflexí vztahujících se k jednotlivým funkčním stylům. Zájem diplomantky o toto téma a o kvantitativnělingvistický přístup k jazyku je dlouhodobý, důkladná byla i její příprava k sepsání DP. Krom řady odborných konzultací absolvovala můj volitelný seminář *Kvantitativní metody v lingvistice a literární vědě* a poznatky z tohoto semináře v práci evidentně využila.

Tuto práci považuji za velmi zdařilou, diplomantka prokazuje coby pregraduanta nadstandardní orientaci v oboru a v dané problematice. K práci víceméně nemám závažnějších námitek, byly by spíše marginálního charakteru: např. v DP se obecně používá označení *prostědělovací styl*, ale v přehledu textů daných subkorpusů je tento styl nadepsán jako *hovorový*, nebo že by bylo zřejmě vhodné do *uměleckého stylu* zařadit i texty dramatické.

Materiálově L. Horutová vycházela z databází ČNK a OMK, vytvořila a analyzovala 6 subkorpusů obsahujících celkem 120 textů (20 textů pro každý funkční styl). Prokazuje velmi dobrou obeznámenost s tématem práce a s relevantní sekundární literaturou; jde o práci erudovanou, odrážející současné trendy a poznatky daného oboru i metod, diplomantčin přístup je systematický, promyšlený a přitom kritický: tj. nepřejímá bez rozmyslu všechny informace z odborné literatury, ale vede polemiku, hodnotí, resp. připomínkuje stávající metody – viz např. její poznámky k metodě VD (vzdálenosti sloves), komentář k výběru slovních druhů coby reprezentantů tematických výrazů (poznámka k absenci adverbií), kritika mechanického chunkingu (tj. segmentace textu do kratších úseků

bez ohledu na strukturu textu, a tedy i záměr autora), příp. její neakceptance vypouštění části děl a následné kvantitativní analýzy jen části děl z téhož důvodu (segmentace).

Tato DP přináší i nové informace: je to momentálně jediná práce tohoto zaměření, která prostřednictvím nejnovějších lexikostatistických indexů nabízí výsledky analýz všech základních funkčních stylů na rozmanitém materiálu. Dosud byly totiž tyto styly (příp. k nim vážící se žánry) prověřovány na úzce zaměřených textech beletristických, příp. řečnických (analýza – R. Čech), nebo na textech jediného autora, konkrétně dílo K. Čapka (analýza – M. Kubát). Případně existují studie či texty používající tradiční lexikostatistické indexy. Z tohoto pohledu jde tedy i přínosnou práci, jejíž výsledky mohou být užity momentálně jako referenční či přinejmenším výchozí pro další analýzy či komparace textů různých stylů, než budou provedeny na větších výběrových souborech rozsáhlejší kvantitativní analýzy funkčních stylů v češtině. Jako referenční by mohly být použity např. přesvědčivé výsledky zkoumání *aktivity/deskriptivity* textů, neboť indexy Q/A jsou schopny detekovat a zároveň i částečně charakterizovat dílčí styly z hlediska poměru popisnosti a dějovosti.

Diplomantka pracuje s nejnovějšími lexikostatistickými (resp. i morfosyntaktickými) indexy – MATTR, TC/STC, VD, Q/A ad., využívá i aktuálních studií a odborných monografií (dokonce funkčně reflektuje nejnovější práci R. Čecha, jež vyšla teprve na jaře 2016).

Přitom se nespokojuje s prostým popisem a deskriptivní statistikou, ale snaží se užít metod inferenční statistiky a vyvodit z toho patřičné závěry a lingvistické interpretace.

Jazyková stránka je na výborné úrovni, text má jasnou a logickou strukturu, je promyšlen i z hlediska užitých metod či nástrojů a výsledky práce jsou přesvědčivé, exaktní a validní. Výsledky např. ukazují tendenci stírání rozdílu mezi tzv. seriózním a bulvárním tiskem, značnou odlišnost *prostědělovacího* a *administrativního* stylu od stylů ostatních.

Vyhraněnost administrativního stylu je tak zřetelná, že by stálo za to zvážit vydělit tyto texty zvlášť, jako další subkorporus, i v korpusech ČNK. Dosud je běžnou praxí rozdělovat databáze psané formy ČNK na tři subkorporusy: *beletrie*, *odborná*, *publicistika*. Administrativní texty jsou součástí subkorporusů odborných, a mohou tak ovlivňovat výsledky případných zkoumání.

Předkládaná MDP splňuje všechny požadavky na tento typ odborného textu, proto tuto diplomovou práci rád **doporučuji** k obhajobě a hodnotím ji jako mimořádně zdařilou s **klasifikačním stupněm A**.

Náměty pro obhajobu (formou otázek):

1 – Zajímaly by mne Q/A indexy (aktivity/deskriptivity) u jednotlivých žánrů publicistického stylu: bude-li prostor pro zpracování tohoto námětu, rád bych věděl, zda Q/A indexy dané subkategorie nějak rozliší. Pokud ano, jak?

2 – Slovnědruhové frekvenční distribuce řešil ve své disertační práci o funkčních stylech i M. Kubát; daly by se jeho výsledky s těmi vašimi nějak porovnat? Korespondují případně nějak výsledky této MDP s výsledky analýz M. Kubáta?

3 – Byly pro vás některé výsledky vašich analýz vzhledem k současným teoretickým popisům daných žánrů překvapivé? Pokud ano, v čem?

Datum a podpis vedoucího práce:

27. srpna 2016

PhDr. Petr Pořízka, Ph.D.